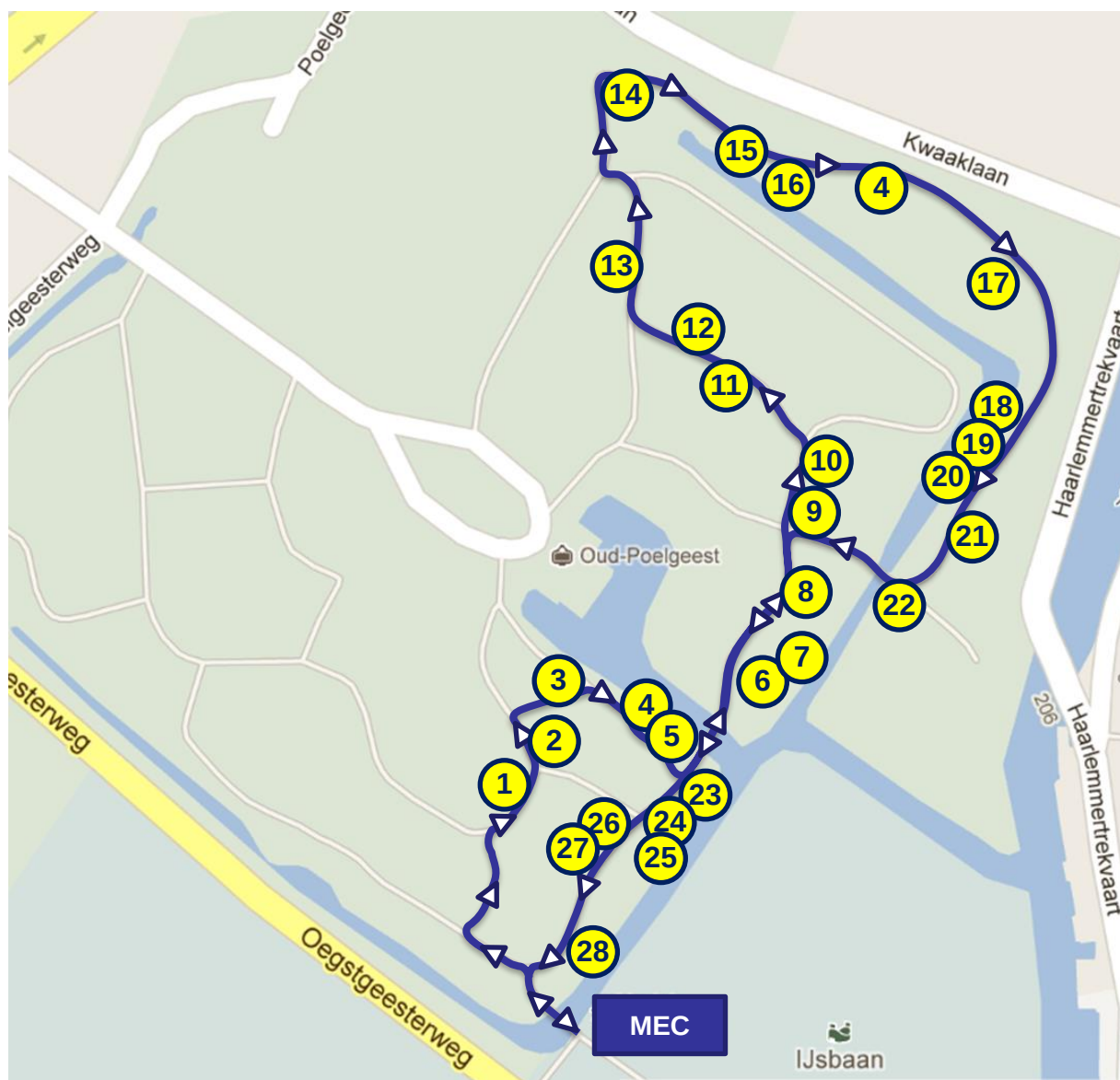

Bos van Oud Poelgeest: MEC-paddenstoelenroute 5 November 2023

Paddenstoelen langs de route

1. Porseleinzwam
2. Heksenschermpje
3. Plooiervoetstuijzwam
4. Witte kluifzwam
5. Paarse schijnridderzwam
6. Doolhofzwam
7. Grijsbruine grasmycena
8. Stijfsezwam
9. Anijstrechtterzwam spec.
10. Gewoon eikenbladzwammetje
11. Gewone zwavelkop
12. Gekraagde aardster
13. Geweizwam
14. Papilmycena

Paddenstoelen langs de route

15. Braakrussula spec.
16. Tweekleurige vaalhoed
17. Narcisridderzwam
18. Broze russula
19. Gewoon eekhoorntjesbrood
20. Fraaie knotszwam
21. Geelwitte russula
22. Witte satijnvezelkop
23. Vliegenzwam
24. Kroontjesknotszwam
25. Zadelzwam
26. Gewoon meniezwammetje
27. Reuzenzwam
28. Parelstuijzwam

Porseleinzwam

Deze kleine paddenstoeltjes moeten nog groeien. Over een paar dagen hebben ze een lange steel en een bijna doorzichtig hoedje, als porselein.

De zwam dringt vanuit een wondje op beuken naar binnen. Daar eet hij ongevraagd mee van de boomsappen en kan zo groeien. We noemen zo'n soort daarom een mee-eter of 'profiteur'.

De beuk wordt daardoor steeds zwakker en sterft tenslotte. De zwam kan echter nog jaren vooruit.

Heksenschermpje

Het Heksenschermpje is een paddenstoel uit de familie van de Mycena's. Lang geleden vonden de mensen het maar gek, dat er opeens overal paddenstoelen groeiden. Ze dachten dat dat ook door heksen werd gedaan. Vandaar de naam.

Mycena's zijn bijna allemaal bladverteerders. Ze helpen mee de gevallen bladeren op te ruimen en er weer voedzame grond van te maken.

Plooivoetstuifzwam

Dit is ook een ‘opruimer’, maar deze heeft wel een heel andere vorm. Na een paar weken boven de grond verdroogt het bolletje (bovenop het dikke steeltje).

Dan scheurt de bovenkant open en komen de bruine sporen bloot te liggen. Door de regen en de wind worden die sporen weggespoeld of weggewaaid. Op een gunstig plekje groeit uit zo’n spore een nieuwe zwam.

Witte kluifzwam

Deze zwam lijkt een beetje op een half ingegraven bot. Honden willen graag het vlees van zo'n bot afkluiven en bewaren zo'n bot dan in de grond.

Kluifzwammen vind je regelmatig in bossen en vooral langs schelpenpaden. Ze vinden kalk lekker en dat zit ook in schelpen. Maar de zwam kan niet zonder bomen, want daarmee ruilt hij voedingsstoffen. Het is een 'samenwerker'.

Paarse schijnridderzwam

Deze ‘opruimer’ kan snel door de bodem alle kanten uitgroeien. Vandaar dat je van deze soort veel paddenstoelen tegelijk kan zien.

De hoed kan ook lila, violetbruin – of door verdroging – zelfs heel licht worden. Maar aan de onderkant van de hoedjes blijven de plaatjes, net als de steel, lichtpaars.

Doolhofzwam

Deze paddenstoel heeft geen steeltje nodig, want daarvoor gebruikt hij graag dode eiken. Onder zijn houtachtige bruine hoed zie je kronkelige witte gangetjes, die op een doolhof lijken. Vandaar zijn naam.

Deze ‘opruimer’ krijgt ieder jaar opnieuw een wit sporenvormend laagje. Hij gaat daarmee net zo lang door totdat zijn voedsel op is. Daaronder is het hout dan helemaal verteerd. Dat heet witrot.

Grijsbruine grasmycena

Paddenstoelen vind je in allerlei vormen en maten. Hier staan piepkleine paddenstoeltjes van de Mycena-familie. Als deze vers zijn, hebben ze een grijsbruin klokvormig hoedje en een iets donkerder steeltje. Vandaar de naam.

Eerder heb je al meer familieleden gezien, dus je weet al dat deze kleintjes ook ‘opruimers’ zijn. Zo blijft het mos gezond en kan blijven groeien.

Stijfselzwam

Zie je die witblauwe klodders op die vermolmde tak? Het lijkt wel trilpudding, maar het is echt een paddenstoel.

Vroeger maakte men met water en stijfsel een stevige pap, waarmee ze behangpapier op de muren plakten. Dan zag je net zulke klodders. Je vindt deze ‘opruimer’ alleen op vochtige plekken op dode loofbomen.

Anijstrechterzwam

Omdat paddenstoelen veel kleurvariaties kennen, is deze soort ook niet helemaal te bepalen. Maar vanwege het kuiltje (trechtertje) in de hoed en de zwakke geur van anijs is het een paddenstoel van de Anijstrechter-familie.

Deze soort groeit alleen op de bodem en verteert daar dode takken en bladeren. Weet je al, hoe we zo'n soort noemen?

Deze soort maakt altijd veel paddenstoelen. Alle paddenstoeltjes, die je hier ziet, komen van één zwamvlok.

Deze soort kent veel kleurvariaties, van donkergeel tot roodbruin. En als de paddenstoel verdroogt, wordt deze bijna wit van kleur. Onderaan de steeltjes zie je soms witte draadjes. Deze soort ruimt graag de bladeren en takken van loof- en naaldhout op.

Gewone zwavelkop

Deze heet de Gewone zwavelkop. Deze soort vormt altijd oranje-gele vruchtjes. Jonge hoedjes hebben aan de onderkant de kleur van zwavelpoeder (groengeel), vandaar de naam. Door de zwarte sporen kleurt de steel en de onderkant van het hoedje steeds donkerder. In de herfst en de winter verteert deze zwam dood, rottend loofhout. Daarom noemen we deze soort een 'opruimer'.

Gekraagde aardster

Nederland is met 19 soorten aardsterren heel bekend bij paddenstoelen-deskundigen. In de duinen kan je veel van die soorten vinden.

De sporen rijpen in de bol en zodra deze rijp zijn, scheurt de bol open en krullen de slippen naar beneden om.

Zo drukt de aardster zich uit de grond omhoog en kunnen de sporen door het gaatje bovenin de bol ontsnappen.

Geweizwam

Nou, wat zijn dat nou voor witte uitsteeksels op die dode boomstam? Sommige uitsteeksels lijken wel wat op een hertengewei. Maar ze lijken inderdaad niet op al die soorten met steeltjes en hoedjes.

Deze heeft zwarte langwerpige vruchtjes, die bedekt zijn met wit poeder. De zwamvlok voedt zich met het dode hout en breekt geleidelijk dat hout af. Het is dus ook een 'opruimer'.

Papilmycena

Hier, net achter het bordje 'honden aan de lijn', staat een groepje lichtbruine paddenstoeltjes. Aan het donkere vlekje bovenop het hoedje dankt deze mycena haar naam: Papilmycena. Het is ook een bladverteerder, een 'opruimer' dus.

Als je scherpe ogen hebt, zie je deze soort bijna overal in het bos. Ze vallen alleen niet zo op. Soms zijn ze bedekt door afgevalen bladeren.

Braakrussula

Onder het hoedje zie je de witte plaatjes en de stevige witte, gemakkelijk breekbare steel van de russula-familie. De rode hoed en de scherpe pepersmaak verraden de Braakrussula.

Russula's vinden met hun ragfijne worteldraadjes mineralen, wat de dikke wortels van bomen niet lukt. Bomen maken echter suikers, die zwammen niet kunnen missen. Slimme bomen ruilen bij handige russula's hun suikers tegen mineralen.

Tweekleurige vaalhoed

De Vaalhoeden-familie telt in Nederland 40 soorten, maar deze kan je herkennen aan de twee kleuren op zijn hoed. Met een vergrootglas zie je zelfs kleine haartjes op de hoed en op de steel. Onder het hoedje zitten naar beneden hangende plaatjes, waarin de sporen groeien. Zodra de sporen rijp zijn, breken ze af en vallen tussen de plaatjes naar beneden. Wind en regen doen daarna de rest voor deze ‘samenwerkers’.

Narcisridderzwam

Er staan meer gele paddenstoelen in het bos, meestal is dat de Gewone zwavelkop. Maar die staat altijd op dood hout, terwijl deze soort in zandige grond bij eiken en beuken groeit.

Deze paddenstoel herken je vooral aan zijn vieze luchtje, carbol. Dat middel gebruikten de mensen vroeger ter bescherming van houtwerk.

Maar bomen zijn blij met hem, zijn dunne worteltjes zorgen voor extra voedingsstoffen.

Broze russula

Russula's zijn gemakkelijk te herkennen door hun steeltje door te breken. Dat lijkt erg op het breken van een krijtje. Maar er zijn meer dan 100 soorten russula's in Nederland!

Alleen door ruiken, proeven, wrijven met een staafje ijzersulfide of de sporen onder de microscoop leggen, kan je de juiste soortnaam vinden.

Russula's zijn 'samenwerkers' en zijn vaak de vitaminepillen van de Eik, Beuk en Esdoorn.

Gewoon eekhoorntjesbrood

Kijk eens met een spiegeltje onder zijn hoedje. Dan zie je geen plaatjes, maar gaatjes! Die gaatjes zijn de uiteinden van buisjes, waarin de sporen rijpen en daarna naar buiten vallen.

Om zo'n dikke hoed overeind te houden, maken deze soorten dikke, sterke stelen. Ze worden boleten genoemd.

Deze boleet heet Gewoon eekhoorntjesbrood en wordt vaak geplukt om op te eten.

Fraaie knotszwam

We weten nog niet zeker of dit de Fraaie knotszwam is. Daarvoor moeten we onder de microscoop de piepkleine sporen onderzoeken.

Nu zie je er nog maar een paar, maar enkele weken geleden stond hier een groep van meer dan 50 stuks over een lengte van 8 meter.

Ze zijn allemaal druk bezig om de dode blad- en wortelresten van de vorige herfst op te eten.

Geelwitte russula

Russula's zijn te herkennen door hun steeltje door te breken. Dat lijkt op het breken van een schoolkrijtje. Maar er zijn meer dan 100 soorten! Het is vaak lastig om de juiste naam te vinden. Goed kijken, ruiken, proeven of de sporen onder de microscoop bekijken, helpt. Maar deze gele 'samenwerker' zie je vaak bij eiken en beuken. Bomen en russula's ruilen onderling voedingsstoffen en worden daar beide beter van.

Witte satijnvezelkop

Dit kleine helderwitte paddenstoeltje heeft bovenop z'n hoedje een opvallend puntje. Als de paddenstoel ouder wordt, krijgt dat puntje een gele of bruine kleur. Samen met de zijdeglans is dat een kenmerk van deze soort.

Alle vezelkoppen werken samen met vele loof- en naaldbomen. Bosbeheerders noemen die samenwerkers de 'vitaminepillen' van hun bos.

Vliegenzwam

Ken je die rode paddenstoel met witte stippen? Ja, die heet de Vliegenzwam! Alleen heeft deze al een tijd in de regen gestaan, waardoor de witte vlokjes bijna allemaal verdwenen zijn.

Kleintjes hebben een bolletje als hoed en de grote hebben een wijde hoed en een rokje om de steel.

De soort staat altijd bij loofbomen, omdat ze daar voedingsstoffen mee ruilen. Daarom noemen wij ze daarom 'samenwerkers'.

Kroontjesknotszwam

Aan de zijkant van deze stobbe staat een hele zeldzame zwam! Hij groeit alleen op dood, vermolmd hout en zorgt voor de verdere vertering.

De sporen worden in piepkleine buisjes gevormd, die zijn afgesloten met een dekseltje.

Als de sporen rijp zijn en de lucht droog voelt, springen de dekseltjes open en worden de sporen weggeschoten.

Zadelzwam

De steel van deze paddenstoel groeit aan de zijkant, waardoor de geelbruine hoed een beetje op een fietszadel lijkt.

Hele kleine draadjes van deze zwam hebben deze boom aangetast en groeien nu overal onder de schors.

Door gaatjes in de schors komen overal de vruchtjes van deze zwam tevoorschijn en die vruchtjes noemen we 'paddenstoelen'.

Gewoon meniezwammetje

Voor deze paddenstoeltjes heb je bijna een vergrootglas nodig, zo klein zijn deze oranje bolletjes op het hout. Je vindt ze vooral op pas afgewaaide of afgeknipte takken van loofbomen. De zwamvlok kruipt via de snijwond onder de schors van de tak, groeit daar verder en duwt tijdens de vochtige herfst haar oranje vruchtjes naar buiten. Zo wordt de schors overal zwakker en kwetsbaar voor andere zwamsoorten.

Reuzenzwam

Deze grote paddenstoel bestaat eigenlijk uit een aantal paddenstoelen, waarvan je alleen hun hoeden kunt zien. De reuzenzwam zit vast aan de boom en heeft daardoor geen stelen nodig.

De soort groeit vooral aan de voet van beuken en is, als stevige profiteur, een ernstige bedreiging.

Op deze plek is de beuk verdwenen, maar zijn wortels zitten nog in de grond. Op die wortels kan de reuzenzwam nog jaren verder leven.

Parelstuifzwam

Dit is ook een ‘opruimer’, maar deze heeft wel een heel andere vorm. Door uitdrogen scheurt de bovenkant open en worden de rijpe sporen door de wind weggewaaid.

Iedere paddenstoel maakt wel honderdduizend of meer sporen. Maar slechts een enkele krijgt de kans om weer een zwamvlok te maken, want niet ieder plekje is geschikt en er is ook felle concurrentie tussen de soorten zwammen.